

חברה

כתב עת סוציאליסטי
לעניני חברה, כלכלה, פוליטיקה ותרבות

ניליון 27 | ספטמבר 2006

“תועמלני השוק אף ידעו במשך שנים להעמיד את תביעות הפריפריה בגליל ובנגב לסיוע ממשלתי כקבצנות מגונה של מי שבעצם הישארותם שם הוכיחו את עליבותם, וחמור מכך, את חוסר יעילותם וכדאיותם במונחי השוק.”

מתוך: 'ניו דיל' לישראל, עמ' 22

חברה - כתב עת סוציאליסטי לעניני חברה,
כלכלה, פוליטיקה ותרבות
כתב העת יוצא באחריות יסו"ד -
ישראל סוציאל-דמוקרטית
מערכת: gilatg@post.tau.ac.il
עורכים: יפתח גולדמן, גילי גופר, אודי פנור
מערכת: אבי בראלי, דודי נתן, ניר מיכאלי,
עופר סיטבון, דנה שני-עצמון, אדם הישראלי
עזרו גם: ענת חולתא, אביתר כפכפי
צילום השער: חנו ברלינר
עיצוב: ליהי קוק | נען
דפוס: גרפילי
מחיר: 10 שקלים לגיליון
גיליון זה בסיוע עמותת צל התמר

ראשית

מהיכן לקוח הציטוט הבא?

“עוני אינו נמדד רק ברמת ההכנסה או בתכולת המקרר; הוא נמדד ביכולת הניידות התעסוקתית, ברמת הדיור והבריאות, ועוד בעשרות אמות מידה המקובלות בעולם. מדינת הרווחה, שנוסדה מחדש באירופה לאחר מלחמת העולם השנייה כדי לחזק את החברה, היא האמצעי היחיד העשוי היום לגונן על החברה הישראלית. אלא שבשנים האחרונות ויתרו כל הממשלות על הדגם הזה, היוצר מחויבות של הממשלה כלפי האזרח, לטובת הקצנת עקרונות השוק. מתוך אמונה נלהבת (שמומחי כלכלה עולמיים

מתחו עליה ביקורת בטענה שהיא נוקשה מדי ואינה מתאימה בהכרח לחברת מהגרים מגוונת) הובילו ראשי האוצר להפרטה ולהחלשת שירותי החינוך והרווחה. כך נוצר פער נוסף על הפערים המופרזים בשכר: חוסר יכולת לאפשר למשפחה ביטחון כלכלי ועתיד של עצמאות וכבוד.”

(א) פתיח לפרסום חדש של מרכז אדוה
(ב) מפלט תעמולתי של מפלגת העבודה
(ג) קטע מתוך מאמרו האחרון של פרופ' אריאל רובינשטיין
(ד) מאמר המערכת של 'הארץ', למחרת פרסום
דו"ח העוני (1.9.2006).

<<

חברה

כתב עת סוציאליסטי
לענייני חברה, כלכלה, פוליטיקה ותרבות

<< קשה להאמין, התשובה הנכונה היא (ד) (הפתורים נכונה יקבלו מנוי ל'דה מארקר').

אי-אפשר שלא להעלות חיוך מריר בזווית הפה לנוכח גלגול העיניים המרשים הזה: האם "אמונה נלהבת" בעקרונות השוק המוקצנים לא אפיינה את האליטה שהעיתון לאנשים חושבים הוא המ'קומון' שלהם?

מצד שני, הימים הם ימי אלול; באופן מסורתי, נועדו ימים אלו לעשיית חשבון-נפש. יתכן שהדברים מצביעים על תחילתה של התפכחות מן האמונה הדוגמטית בסגולות "השוק החופשי", שרווחת בעשורים האחרונים בקרב האליטות החברתיות והכלכליות בישראל. התפכחות זו באה על רקע סיומה של 'המלחמה הניאו-ליברלית הראשונה', כפי שקרא לה דני גוטוויין במאמרו בגליון זה, למלחמה-חסרת-השם שהתרגשה עלינו במהלך חודשי הקיץ. פצעי המלחמה עודם טריים, והשלכותיה המדיניות והצבאיות עורן לטות בערפל (ראו מאמרו של מיכה אשחר), שלא לדבר על ועדות החקירה. בעניין אחד יש הסכמה רחבה: "התרסקותה של רשת הרווחה וחולשת המדינה בטיפול באזרחיה התגלו במלוא חומרתן בימי המלחמה. תושבי הצפון הופקרו לגורלם." (ציטוט מאותו מאמר מערכת ב'הארץ').

למעשה, המלחמה בלבנון רק חידדה את ההכרה בצורך בחיזוקה ובחידושה של מדינת הרווחה המודרנית (ראו מאמרו של אודי מנור). מדינה אינה יכולה להשתחרר מתפקידיה, ובראשם הדאגה לחיי האזרחים, לכיטוחנם ולרווחתם. הבנה זו - שחלחלה לשיח הציבורי גם לנוכח ההד שקיבלה העתירה נגד הפרטת בתי הסוהר והחלטת בג"ץ לדון בה בהרכב מורחב (בינתיים, נדחה הדיון בה ב-6 חודשים, כדי לאפשר את קיומו של דיון ציבורי בהצעות החוק לכיטול הפרטה) - קיבלה חיזוק משמעותי לנוכח המראות הבלתי-נסבלים של אוכלוסיה חסרת-אמצעים שהושארה מאחור, במקלטים מוזנחים. מה שיכול היה לקרות, בעקבות הוריקן 'קתרינה', במדינה ענקית כארצות הברית, האמונה על אתוס אינדיבידואליסטי קיצוני, אינו אפשרות למדינה קטנה ועתירת בעיות כישראל. בישראל הפכה הבעיה החברתית כמעט מיידית

גם לבעיה בטחונית, על כל המשמע מכך. דומה שרק מעטים בציבור לא הבינו את האבסורד שיצר מצב העיניים שבו אדם פרטי - ארקדי גידמאק - נטל על עצמו את משימת שיכונם ושיקומם של פליטי הצפון.

יתכן שאנו עדים בימים אלו לשינוי בדיון הציבורי, בכיוונים שאליהם קורא כתב העת 'חברה' מאז הקמתו וכיוונים שהסתמנו במערכת הבחירות האחרונה. כך, למשל, ראוי לפרש את החלטת הממשלה להגדיל באופן משמעותי את הגירעון התקציבי בשנת 2007 ולהשיב משאבים רבים לתקציבי הרווחה והחינוך, לצד שיקומו של מערך המילואים. אפילו הליכוד של נתניהו יתמוך בהצעה זו. זהו מבחנם הגדול של שרי מפלגת העבודה, ובראשם עמיר פרץ: האם ישכילו להוביל את השינוי הנחוץ או שיאפשרו ללקחי המלחמה בתחום הציבורי לשקוע בכור? בפתחה של שנה חדשה מותר, איפוא, לקוות שתכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה.

הפורום הסוציאלי דמוקרטי במפלגת העבודה

:: המלחמה האחרונה חשפה את כשלי השיטה הכלכלית הנהוגה בישראל בעשורים האחרונים.

השאלות החברתיות-כלכליות הפכו דחופות יותר.

לקראת תקציב 2007 מפלגת העבודה נקראת לתת עליהן תשובות.

ביום שני ה-18.9.06 בשעה 16:00
בבית מפלגת העבודה בת"א
(רח' אורים 1, שכונת התקווה)

נתכנס, חברי מפלגה ונבחריה, לדיון בשאלה כיצד מקדמים מדיניות סוציאל דמוקרטית אחרי המלחמה.

יפתחו בדיון:

:: שר הביטחון ויו"ר מפלגת העבודה עמיר פרץ

:: ח"כ ויו"ר סיעת העבודה בכנסת ד"ר אפרים סנה

:: ח"כ שלי יחימוביץ'

:: עופר קורנפלד

:: פרופ' דני גוטוויין

לבירורים:

אלעד הן :: 052-5348554
eladhen.yesod@gmail.com